

Гурін Дмитро Миколайович,
аспірант Київського міжнародного університету,
м. Київ, Україна

НАЯВНІСТЬ ЦІЛКОМ ОБҐРУНТОВАНИХ ПОБОЮВАНЬ СТАТИ ЖЕРТВОЮ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ВИЗНАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ БІЖЕНЦЯ

У статті досліджено критерій наявності цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань як необхідної умови визнання адміністративно-правового статусу біженця. Проаналізовано нормативну правову основу надання статусу біженця в Україні. Акцентовано, що наявність цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідування охоплює два підкритерії – цілком обґрунтовані побоювання та переслідування. Обґрунтовано авторське визначення критерію “наявності обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань”.

Ключові слова: біженець, переслідування, обґрунтовані побоювання, правовий статус, критерій визнання біженцем.

За даними Державної міграційної служби України (далі – ДМС), у 2018 році в Україні зареєстровано 2,4 тис. біженців [1]. Водночас на території України проживають 284 тис. іноземців, з них 128 тис. перебувають в Україні тимчасово [2]. Мінімальна кількість зареєстрованих біженців у країні (2,4 тис.), порівнюючи із загальною кількістю мігрантів в Україні (284 тис.), вражає і викликає занепокоєння.

Подальший аналіз статистичних даних засвідчив, що упродовж 2014–2017 років за отриманням статусу біженця до ДМС звернулося 4033 іноземців (громадяни Афганістану, Сирії, РФ, Іраку), з яких статус біженця було надано лише 197 особам [3]. Відповідно до національного законодавства, яке базується на міжнародних стандартах, для отримання статусу біженця особа має відповідати певним критеріям, а саме: знаходитися поза межами країни свого походження, мати цілком обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідування за ознаками раси, віросповідання, громадянства (національності), належності до певної соціальної групи та політичних переконань, не мати захисту країни походження. Проте більшість мігрантів, що прагнуть отримати статус біженця, не відповідають основному критерію – не мають цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідування, а є звичайними економічними мігрантами.

Проте тривалі та непоодинокі судові процеси щодо визнання особи біженцем, які відбуваються в Україні, свідчать, що не завжди особи, які отримують відмову у набутті статусу біженця, є економічними мігрантами; непоодинокі випадки, коли фахівці ДМС невірно тлумачать такий критерій набуття статусу біженця, як цілком обґрунтовані побоювання стати жертвою переслідування [4, 5].

Метою дослідження є аналіз критерію наявності цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань як необхідної умови визнання адміністративно-правового статусу біженця.

Критерій наявності цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань як необхідної умови визнання особи біженцем сформований у міжнародному праві й закріплений у Статуті Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (1950) [6, с. 278–283], Конвенції ООН про статус біженців (1951) [7] та Протоколі щодо статусу біженця (1967) [8]. Крім цих міжнародних документів критерії визначення особи біженцем викладені у Настанові з процедур і критеріїв визначення статусу біженця УВКБ ООН, що була розроблена і опублікована у 1979 р. (далі – Настанова УВКБ ООН) [9]. Зазначена настанова представляє собою узагальнення практичного досвіду УВКБ ООН, практики держав, узагальнень Виконавчого комітету УВКБ ООН, наукових підходів та судових рішень національного, регіонального та міжнародного рівня, а отже, при розгляді критеріїв визначення поняття “біженці” в нашій роботі ми неодноразово звертатимемося до цієї Настанови, хоча вона й має рекомендаційний характер.

У національному законодавстві зазначений критерій закріплено спочатку в Законі України від 24 грудня 1993 року № 3818-XII “Про біженців” [10], згодом у Законі України від 21 червня 2001 року № 2557-III “Про біженців” [11], а також у Законі України від 8 липня 2011 року № 3671-VI “Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту” [12].

Наявність цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідування охоплює, на наше переконання, два підкритерії – цілком обґрунтовані побоювання та переслідування.

Відповідно до академічного словника, побоювання – це почуття тривоги, хвилювання, викликане чеканням чого-небудь неприємного, небажаного [13]. У п. 37 глави “В” Настанови УВКБ ООН зазначається, що побоювання – завжди суб’єктивні, а отже, для встановлення статусу біженця необхідна оцінка клопотання особи, що вимагає міжнародного захисту, а не судження про обстановку, що склалася у країні його походження; при цьому у п. 38 цього ж документа зазначається, що оскільки до слова “побоювання” в Конвенції додаються “цілком обґрунтовані”, то суб’єктивний стан особи, що намагається отримати статус біженця, має бути підкріплений об’єктивною ситуацією, а отже, поняття “цілком обґрунтовані побоювання” містить як суб’єктивний, так і об’єктивний елементи, які слід брати до уваги [9]. Таку ж позицію обґрунтовує у своїй роботі Є.С. Герасименко, який вказує, що критерій “цілком обґрунтовані побоювання” є ключовим при аналізі поняття “біженець” і включає в себе як суб’єктивні, так і об’єктивні елементи [14, с. 81–83]. За визначенням автора, страх – це стан психіки (тобто умовою суб’єктивною), а обставини в країні громадянської приналежності створюють об’єктивні умови. У Тлумаченні УВКБ ООН до Конвенції ООН про статус біженців зазначається, що хоча побоювання є суб’єктивними емоціями, тим не менш, для визначення статусу біженця, вони повинні бути обґрунтовані, тобто мати об’єктивні підстави, при цьому ступінь значущості цих елементів може відрізнятися в кожному окремому випадку: з одного боку, коли суб’єктивні побоювання не висловлюються, а об’єктивні обставини можуть цілком виправдати

визнання очевидної небезпеки для будь-якої особи, яка в них опинилася, відсутність побоювань є неістотною; з іншого боку, можуть бути такі випадки, коли об'єктивні обставини самі по собі не здаються переконливими, однак, ураховуючи особисту передісторію, релігійну систему і діяльність окремо взятої особи, ці обставини можуть дійсно розглядатися як докази загрозливих для неї обґрунтованих побоювань, тоді як ті ж самі об'єктивні обставини можуть не розглядатися як такі в разі іншої особи [15].

Аналіз Настанови УВКБ ООН дозволяє констатувати, що підкритерій “цілком обґрунтовані побоювання” полягає у розумному поєднанні суб'єктивного та об'єктивного елементів, які слід урахувати при визначенні наявності в особи критерію “цілком обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідування”. Виявлення та оцінка суб'єктивного елемента цілком обґрунтованих побоювань мають включати: душевний стан особи; характеристику особливості особи, його психологічні реакції, його щирість тощо. Виявлення та оцінка об'єктивного елемента цілком обґрунтованих побоювань мають включати: оцінку достовірності обставин, що склалися у країні національної належності особи в контексті відповідної вихідної інформації про ситуацію, особливості особистого та сімейного життя особи, його участь у соціальних, расових, релігійних, національних і політичних групах тощо, особистий досвід чи досвід його родичів або друзів, характер особи, його минуле, його вплив, його матеріальний стан, закони країни національної належності особи та способи їх застосування.

Обґрунтовані побоювання мають спрямовуватися не на абищо, а на підтвердження того, що, повернувшись у країну своєї громадянської приналежності, особа побоюється стати жертвою переслідувань.

У словнику української мови переслідування тлумачиться як: 1) дія за значенням переслідування; 2) утиски, пригноблення [16]. За визначенням С. Ремпелла, переслідування – це систематичне, погане ставлення до окремої особи або групи з боку іншої особи або групи (найпоширеніше переслідування – релігійне, расизм та політичні репресії); завдання страждань, страху, болю, домагання, ув'язнення, інтернування – все це чинники, які можуть спричинити переслідування, при цьому страждання, яких зазнає жертва, мають бути досить суворі [17]. При цьому автор наголошує, що пороговий рівень тяжкості не визначений і слугує джерелом подальших дискусій.

Визначення терміна “переслідування” ні у Статуті УВКБ, ні у Конвенції ООН про статус біженців (1951) [7], ні у Статуті управління Верховного комісара ООН у справах біженців (1950) [6] не міститься. Позиція УВКБ ООН з цього приводу неоднозначна. Так, у п. 3, 4 позиції УВКБ ООН, викладеній 14.03.1995, зазначається, що незважаючи на те, що “...поняття “переслідування” у нормах Конвенції не надається, однак основний зміст, виражений у Преамбулі Конвенції і зрозумілий всім, полягає в тому, що переслідування включають у себе всі серйозні порушення прав людини” [18], тобто переслідуванням вважається порушення прав людини. Водночас у п. 51 Настанови з процедур і критеріїв визначення статусу біженця УВКБ ООН вказується: “...не існує загальновизнаного визначення поняття “переслідування”, і численні спроби сформулювати таке

визначення не мали успіху. Зі статті 33 Конвенції 1951 року можна зробити висновок, що загроза життю і свободі з причини раси, релігії, національності, політичних переконань або приналежності до будь-якої соціальної групи завжди є переслідуванням” [9], а отже, переслідування розглядається як загроза життю та свободі.

Необхідно зазначити, що і серед науковців є різні думки щодо визначення переслідування: одні вважають це загрозою життю та свободі, інші – порушенням загальноновизнаних прав людини [20, с. 101–106; 21, с. 234; 22, с. 124; 23, с. 145; 24, с. 256]. Для формулювання власної думки щодо цієї проблеми, необхідно приділити увагу правам людини.

Відповідно до Загальної декларації прав людини, права людини – комплекс природних і непорушних свобод і юридичних можливостей, зумовлених фактом існування людини в суспільстві [25]. До основних прав людини належать: особисті права і свободи людини (юридичні можливості фізичного, духовного та інтелектуального існування людей як особистостей), економічні права (можливості людини реалізувати свої здібності і здобувати засоби для існування, беручи участь у виробництві матеріальних та інших благ); соціальні права (можливість людини і громадянина по забезпеченню належних соціальних умов життя та на соціальний захист); екологічні права (права людини на безпечне екологічне середовище); культурні права (можливості збереження і розвитку своїх духовних інтересів і здібностей, індивідуального образу та національної самобутності, доступу до духовних здобутків людства, їх засвоєння, використання та участі у їх подальшому розвитку); політичні та громадянські права (можливості дійсного народовладдя, створення таких взаємовідносин влади і людини, при яких влада виражає інтереси людини, система правовідносин що будуються на взаєморозумінні і взаємодії органів влади і громадянина). З одного боку, важко вважати переслідуванням порушення крайною права доступу до духовних здобутків людства, проте з іншого – порушення інтелектуального існування людей як особистостей та можливості людини здобувати засоби для існування за певних обставин можуть бути визнані порушенням прав людини. З цього приводу стають у нагоді роз’яснення Настанови УВКБ [9], викладені у п. 51 глави В, де зазначається “... чи відносяться до переслідувань порушення прав людини, крім загрози життю та свободі, залежить від обставин кожної справи, включаючи суб’єктивний елемент... неможливо виробити загальне правило щодо того, які причини можуть визвати обґрунтовані вимоги про надання статусу біженця..., це залежить від сукупності всіх обставин, включаючи конкретні географічні, історичні та етнологічні умови”. Отже, переслідуванням можна вважати, насамперед, загрозу життю та свободі, але, залежно від обставин справи, переслідуванням може бути визнано порушення інших основних прав людини.

Таким чином, критерій “наявності обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань” як критерій визнання особи біженцем полягає у суб’єктивному відношенні особи до можливості порушення його основних прав та свобод (насамперед, наявній загрози життю чи свободі) за обставин, що склалися у країні національної належності у разі його повернення до неї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 20 червня – Всесвітній день біженця. Державна Міграційна Служба України. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/vsesvitnij-den-bizhenczya.html> (дата звернення: 15.10.2019).
2. 18 грудня – Міжнародний день мігранта. Державна Міграційна Служба України. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/6388.html> (дата звернення: 15.10.2019).
3. Беженцы в Украине: Миграционная служба обнародовала статистику. Телеграф: новости Украины и мира. URL: <https://telegraf.com.ua/ukraina/obshhestvo/3887573-bezhentsyi-v-ukraine-migratsionnaya-sluzhba-obnarodovala-statistiku.html> (дата звернення: 15.10.2019).
4. Постанова від 27.03.2019 по справі № 1540/3703/18. П'ятий апеляційний адміністративний суд. Zakon online. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/80805066> (дата звернення: 15.10.2019).
5. Визнання статусу біженця, побоювання переслідування: Постанова Касаційного суду від 23.05.18. № 820130916 [https://protocol.ua/ua/vs_kas_pri_viznanni_statusu_bigentsya_situatsiya_v_yogo_kraini_e_dokazom_togo_shcho_pobojuvannya_stati_gertvoyu_peresliduvannya_e_ob_runtovanimi_in_formatsiya_pro_taku_krainu_nalegit_do_zagalnovidomoi_\(vs_kas_820_1309_16_23_05_18\)/](https://protocol.ua/ua/vs_kas_pri_viznanni_statusu_bigentsya_situatsiya_v_yogo_kraini_e_dokazom_togo_shcho_pobojuvannya_stati_gertvoyu_peresliduvannya_e_ob_runtovanimi_in_formatsiya_pro_taku_krainu_nalegit_do_zagalnovidomoi_(vs_kas_820_1309_16_23_05_18)/) (дата звернення: 15.10.2019).
6. Устав Управления Верховного комиссара ООН по делам беженцев от 14.12.1950. Действующее международное право: в 3 т. / сост. Ю.М. Колосов, Э.С. Кричвикова. М. 1997. Т. 1. С. 278–283.
7. Конвенція про статус біженців 1951 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (дата звернення: 15.10.2019).
8. Протокол щодо статусу біженців 1967 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (дата звернення: 15.10.2019).
9. Настанова з процедур і критеріїв визначення статусу біженця УВКБ ООН. URL: <http://www.nsj.gov.ua/files/1425461379RSDuMarch.pdf> (дата звернення: 15.10.2019).
10. Про біженців: Закон України від 24.12.1993 № 3818-XII. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 16. Ст. 90.
11. Про біженців: Закон України від 21.06.2001 № 2557-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2557-14> (дата звернення: 15.10.2019).
12. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (дата звернення: 15.10.2019).
13. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/pobojuvannja> (дата звернення: 15.10.2019).
14. Герасименко Є.С. До проблем критеріїв визначення біженців. Бюлетень Міністерства юстиції України: науково-практичне юридичне видання. К. 2007. № 9. С. 81–83.
15. Тлумачення УВКБ ООН до Конвенції ООН про статус біженців. URL: <https://www.refworld.org.ru/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=575e6ab24> (дата звернення: 15.10.2019).
16. Словник української мови: в 11 т. 1975. Том 6. 623 ст. URL: <http://sum.in.ua/s/peresliduvannja> (дата звернення: 15.10.2019).
17. S. Rempell, Defining Persecution. URL: <http://ssrn.com/abstract=1941006> (дата звернення: 15.10.2019).
18. Позиція УВКБ ООН від 14.03.1995. Практично-методичний посібник. URL: <http://www.nsj.gov.ua/files/1425461379RSDuMarch.pdf> (дата звернення: 15.10.2019).
19. Шестакова Н.О. Основні аспекти визначення поняття “біженець” у міжнародному праві. Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Серія “Юридичні науки”. 2015. № 2. С. 26.
20. Всеобщая декларация прав человека 1948 г. Международное право в документах: учеб. пособие. М., 2000. С. 101–106.
21. Буткевич О. В. Права людини. Українська дипломатична енциклопедія: у 2 т. / редкол.: Л.В. Губерський (голова) та ін. К.: Знання України, 2004. Т. 2. 812 с.
22. Волченко А. Права людини. Політична енциклопедія. / редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське вид-во, 2011. С. 124.
23. Орзих М.Ф. Личность и права. Одесса: Юрид. литература, 2005. 3012 с.
24. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина: навч. посіб. К.: Атіка, 2004. 464 с.

© Hurin Dmytro, 2019

25. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 15.10.2019).

REFERENCES

1. 20 chervnia – Vsesvitnii den bizhentsia. Derzhavna Migrantsiina Sluzhba Ukrainy. “June 20 is World Refugee Day”. State Migration Service of Ukraine. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/vsesvitnij-den-bizhenczya.html> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
2. 18 hrudnia – Mizhnarodnyi den mihranta. Derzhavna Migrantsiina Sluzhba Ukrainy. “December 18 is International Migrant Day”. State Migration Service of Ukraine. URL: <https://dmsu.gov.ua/news/dms/6388.html> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
3. Bezhtensy v Ukraine: Migratsionnaia sluzhba obnarodovala statistiku. “Refugees in Ukraine: The Migration Service released statistics”. Telegraph: news of Ukraine and the world. URL: <https://telegraf.com.ua/ukraina/obshchestvo/3887573-bezhentsyi-v-ukraine-migratsionnaya-sluzhba-obnarodovala-statistiku.html> (date of application: 15.10.2019) [in Russian].
4. Postanova vid 27.03.2019 po spravi № 1540/3703/18 Piatyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud. “Resolution of 27.03.2019 in case No. 1540/3703/18 Fifth Administrative Court of Appeal”. Zakon online. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/80805066> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
5. Vyznannia statusu bizhentsia, poboiuvannia peresliduvannia. Postanova Kasatsiinoho sudu N 820130916 vid 23.05.18. “Recognition of refugee status, fear of persecution. Resolution of the Court of Cassation No.820130916 dated 23.05.18”. URL: https://protocol.ua/en/vs_pri_viznanni_statusu_bigentsya_situatsiya_v_yogo_kraini_e_dokazom_togo_shcho_poboyuvan_a_pati_girls (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
6. Ustav Upravleniia Verkhovnogo komissara OON po delam bezhentsev ot 14.12.1950. Deistvuiushcheie mezhdunarodnoie pravo. “Charter of the Office of the UN High Commissioner for Refugees dated 12/14/1950. Applicable international law”. In 3 vol., compiled by Yu.M. Kolosov, E.S. Krichvikova. T. 1. M. 1997. P. 278–283 [in Russian].
7. Konventsiiia pro status bizhentsiv 1951 r. “Convention on refugee status of 1951”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
8. Protokol shchodo statusu bizhentsiv 1967 roku. “Protocol on the Status of Refugees 1967”. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011 (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
9. Nastanova z protsedur i kryteriiv vyznachennia statusu bizhentsia UVKB OON. “Guideline on procedures and criteria for determining refugee High Commissioner for Refugees UN”. URL: <http://www.nsj.gov.ua/files/1425461379RSDuMarch.pdf> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
10. Pro bizhentsiv. Zakon Ukrainy vid 24.12.1993 № 3818-XII. “About refugees. Law of Ukraine dated December 24, 1993 No. 3818-XII”. Vidamosti of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1994. No. 16. Art. 90 [in Ukrainian].
11. Zakon Ukrainy vid 21.06.2001 № 2557-III “Pro bizhentsiv”. Law of Ukraine of 21.06.2001 No. 2557-III “On Refugees”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2557-14> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
12. Pro bizhentsiv ta osib, yaki potrebuiut dodatkovoho abo tymchasovoho zakhystu. Zakon Ukrainy vid 08.07.2011 № 3671-VI. “About refugees and persons in need of additional or temporary protection. Law of Ukraine dated 08.07.2011 No. 3671-VI”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
13. Slovyk ukrainskoi movy v 11tomakh. “Dictionary of the Ukrainian language in 11 volumes”. Volume 6. 1975, P. 623. URL: <http://sum.in.ua/s/poboyuvannja> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
14. Herasymenko Ye.S. (2007) Do problem kryteriiv vyznachennia bizhentsiv. “The problems of the criteria for identifying refugees”. Bulletin of the Ministry of Justice of Ukraine: scientific and practical legal publication. K. No. 9. P. 81 - 83. [in Ukrainian].
15. Tlumachennia UVKB OON do Konventsii OON pro status bizhentsiv. “OHCR UN Interpretation of the UN Convention on the Status of Refugees”. URL: <https://www.refworld.org.ru/cgi-bin/tehis/vtx/rwmain/pendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=575e6ab24> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].

16. Slovník ukraïnskoi movy v 11 tomakh. "Dictionary of Ukrainian in 11 volumes". T. 6. 1975. Art. 623. URL: <http://sum.in.ua/s/peresliduvannja> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
17. *S. Rempell*, Defining Persecution. URL: <http://ssrn.com/abstract=1941006> (date of application: 15.10.2019) [in English].
18. Pozysia UVKB OON vid 14.03.1995. "Position of the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees of 14.03.1995". Practical and methodical manual. URL: <http://www.nsj.gov.ua/files/1425461379RSDuMarch.pdf> (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].
19. *Shestakova N.O.* (2015) Osnovni aspekty vyznachennia poniattia "bizhenets" v mizhnarodnomu pravi. "Basic aspects of the definition of the term "refugee" in international law". Bulletin of Dnipropetrovsk University. Alfred Nobel. Legal Sciences Series. No. 2. P. 26 [in Ukrainian].
20. Vseobshchaia deklaratsiia prav cheloveka 1948 g. "1948 Universal Declaration of Human Rights". International Law in Documents: Textbook. M., 2000. P. 101–106 [in Russian].
21. *Butkevych O.V.* (2004) Prava liudyny. Ukrainska dyplomatychna entsyklopediia: U 2-kh t. "Human rights". Ukrainian Diplomatic Encyclopedia: In 2 volumes / Ed.: L. V. Hubersky (Chairman) and others. K.: Znannia of Ukraine. Vol.2. 812 p. [in Ukrainian].
22. *Volchenko A.* (2011) Prava liudyny. Politychna entsyklopediia. "Human rights". Political Encyclopedia. Editorial: Yu. Levenets (chairman), Yu. Shapoval (deputy chairman) and others. K.: Parliamentary Publishing House. 604 p. [in Ukrainian].
23. *Orzikh M.F.* (2005) Lichnost i prava. "Personality and right". Odessa: Yuridical literature. 3012 p. [in Russian].
24. *Rabinovych P.M., Khavronyuk M.I.* (2004) Prava liudyny i hromadianyna: Navchalnyi posibnyk. "Human and citizen rights": textbook. K.: Attica. 464 p. [in Ukrainian].
25. Zahalna deklaratsiia prav liudyny vid 10 hrudnia 1948 roku. "Universal Declaration of Human Rights of 10 December 1948". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015. (date of application: 15.10.2019) [in Ukrainian].

UDC 342.9–053.74

Hurin Dmytro,

Postgraduate at the Kyiv International University, Kyiv, Ukraine

THE AVAILABILITY OF WELL-FOUNDED FEAR OF BEING A VICTIM OF PERSECUTION AS A NECESSARY CONDITION FOR RECOGNITION OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL REFUGEE STATUS

The article investigates the criterion of a well-founded fear of becoming a victim of persecution as a necessary condition for recognition of administrative and legal status of a refugee. The legal framework for granting refugee status in Ukraine has been analysed. Attention is focused on international legal instruments that clarifying the concept of a "refugee" and defining the criteria for granting such status, as adopted by the international community. It has been noted that the criterion of a well-founded fear of persecution as a necessary condition for the recognition of a person as a refugee is established in international law and enshrined in the Statute of the Office of the UN High Commissioner for Refugees (OHCR UN) (1950), the UN Convention relating to the Status of Refugees (1951) and the Protocol on Refugee Status (1967). In addition, the criteria for determining a person as a refugee are set out in the OHCR UN Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status, which was developed and published in 1979 and is a compilation of OHCR UN practical experience, State practice, OHCR UN Executive Committee generalizations, scientific

© Hurin Dmytro, 2019

DOI (Article): [https://doi.org/10.36486/np.2019.4\(46\).13](https://doi.org/10.36486/np.2019.4(46).13)

Issue 4(46) 2019

<http://naukaipravoohorona.com/>

approaches and judicial decisions at the national, regional and international levels. One of the key criteria for recognizing “refugee” status – a well-founded fear of persecution – has been explored, which in our view covers two sub-criteria – well-founded fear and persecution.

Each sub-criterion is considered separately. The “well-founded fear” sub-criterion is a reasonable combination of subjective and objective elements that should be factored into determining whether a person has a “well-founded fear of persecution” criterion. “Fear” should not be aimed at anything, but at confirming that a person, having returned to the country of their nationality, is afraid to become a victim of persecution. The term “persecution” is not defined in the OHCR UN Charter, the UN Convention relating to the Status of Refugees (1951) or the Charter of the Office of the UN High Commissioner for Refugees (1950).

But paragraph 3, 4 of the OHCR UN position, set out on 14.03.1995, determines that prosecution includes all serious human rights violations. However, there are two views among scholars on the definition of persecution – as a threat to life and freedom, and as a violation of universally recognized human rights.

It has been summed up that the criterion of “well-founded fear of persecution” as a criterion for recognizing a person as a refugee consists in a person’s subjective attitude towards the possibility that his or her fundamental rights and freedoms may be violated (primarily the threat to life or freedom that exists) in the circumstances that have developed in the country of nationality if he or she returns to it.

Keywords: refugee, persecution, well-founded fear, legal status, refugee recognition criterion.

Отримано: 25.10.2019